

**Naročnina listu: --**  
 Celo leto . . . K 10—  
 Pol leta . . . 5—  
 Četrť leta . . . 250  
 Mesečno . . . 1—  
**Zunaj Avstrije: ---**  
 Celo leto . . . 15—  
**Posamezne številke**  
 -- 10 vinarjev. --

# STRAŽA

**Inserati ali oznanila**  
 se računajo po 12 vin.  
 od 6 redne petivrstice: pri  
 večkratnih oznanilih velik  
 --- popust. ---  
**„Straža“ izhaja v pon-**  
**deljek in petek popoldne.**  
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravlništvo: Maribor  
 Heroška ulica. 5. — Telefon št. 113.

**Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.**

Z uredništvom se more govoriti  
 vsak dan od 11.—12. ure popoldne.

## Kriza na Grškem.

Novi nemiri na Irskem. — Rumunija ostane zasedaj nevtralna. — Naši vspehi v Voliniji in v Galiciji. — Rusi v Bukovini pri Gurahumora. — Angleži se baje pripravljajo na ofenzivo v Flandriji.

### Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 22. junija.

Uradno se razglša:

#### Rusko bojišče.

Včera so bili pri kraju Gurahumora (v južnoizhodni Bukovini) ruski napadi odbiti. Sicer pa južno od Dnjestra nobenih posebnih dogodkov.

Zahodno od kraja Visniovčika je sovražnik znova napadal z močnimi silami. Njegove napadalne čete so bile deloma v artilerijskem zapornem, deloma v nemškem in avstrijsko-ogrskem infanterijskem ognju poražene. Sovražnik je imel težke izgube.

Pri Burkanovu so naše čete odbile ruske ponočne napade.

V Voliniji se boreče zavezniške čete so severno od kraja Gorohov, vzhodno od črte Lokachi—Kiselin in pri Sokulu zopet napredovale. Na teh delih bojišča, kakor tudi pri Kolki, so se vsi opetovani trdovratni ruski protinapadi ponesrečili.

#### Italijansko bojišče.

Nobenih posebnih dogodkov.

#### Balkansko bojišče.

Nobenih posebnih dogodkov.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

### Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berolin, 22. junija.

#### Francosko bojišče.

Slab angleški oddelek je bil pri kraju Frellinghien (severno-vzhodno od mesta Armentieres) odbit. Nemška patrulja je vjela v angleški postojanki zahodno od mesta La Bassee nekaj sovražnikov.

Vzhodno od Moze je prišlo do infanterijskih bojev, v katerih smo napredovali zahodno od utrdbe Vaux.

#### Rusko bojišče.

Na severnem delu fronte se razven uspešnih nemških patruljnih podvzetij ni ničesar pripetilo.

Na železniški most čez Pripjet južno od kraja Luninijec smo metali bombe.

Armadska skupina generala plem. Linsingena. Ruski sunki proti postojanki ob prekopu južno-zahodno od Logišina so bili izločeni, istotako tudi ponovni napadi zahodno od Kolki.

Med Sokulom in Linievko so nemške čete zavzele ruske postojanke in jih kljub močnim ruskim protinapadom obdržale v oblasti. Nепrestani sovražni napor, nam odvzeti naše vspehe severno-zahodno od Lucka, so ostali brezuspešni. Ob obeh straneh reke Turija (desni pritok reke Pripjet) in dalje južno od splošne črte Sviniuhy—Gorohov so bili Rusi potisnjeni dalje nazaj.

Pri armadi generala grofa Bothmerja so bili opetovani in močni sovražni sunki na črti Hajvoronka—Bobulince (severno od Przevlake) odbiti, pri čemur je imel sovražnik težke izgube.

#### Balkansko bojišče.

Nič novega.

### Ultimat Grčiji.

Petrograđ, 21. junija.

Zastopniki četverospornih vlad bodo dne 22. junija grški vladi izročili ultimat, v katerem bodo za opadene sledeče zahteve Grčiji: Demobilizacija, sestava novega ministrstva, katero bi zagotovilo dobrohotno nevtralityeto in bi bilo pripravljeno se ravnati po željah postavno izvoljene zbornice. Nadalje se zahteva, da se policijski uradniki, ki so pod tujim vplivom, nadomestijo z uradniki, kateri bi se imenovali sporazumno z četverospornimi državami.

### Grška.

Petrograjsko uradno poročilo pravi, da so zastopniki entente dne 22. junija izročili grški vladi ultimat z naslednjimi zahtevami: demobilizacija, nov kabinet, ki jamči za dobrohotno nevtralityeto napram ententi, nove postavne volitve poslancev, izmenjava policijskih uradnikov z uradniki, ki bi delovali sporazumno z entento.

Z ozirom na te zahteve je podalo Skuludisovo ministrstvo demisijo. Kralj je poveril sestavo novega kabineta Zaimisu.

To sta edini uradni poročili o položaju na Grškem. Sicer pa smo s privatnimi poročili, ki si vsekozi nasprotujejo, preplavljeni. Vendar so ta mnogobrojna poročila znamenje, da so razmere na Grškem skrajno napete in da se pričakuje že v najbližji bodočnosti važnih dogodkov. Dvoboj centralnih držav in entente se bliža svojemu višku in s tem tudi koncu. Brezdvomno je, da bi se Grčija nagnila na našo stran, ako bi jo mi mogli preživeti, kajti vse drugo razven živil bi jim lahko dali v izobilju.

Privatna poročila govorijo o tem, da ententa zahteva tudi odpust načelnika generalštaba Dusanisa; da se naj skliče prejšnji parlament, ki ga je vodil Venizelos, k zasedanju; da Skuludis še ni podal demisijo in da je Zaimis pozvan h kralju samo na posvet; da je kralj že sprejel vse ententine zahteve; da še ententa sploh ni stavila nobenih zahtev in jih bo še le, ko bo Grčija zaprosila, da se odpravi blokada itd.

### Rumunija.

Ententini listi so hudo ozlovoljeni, ker se še Rumunija vedno ni priključila ententi, čeprav ji dokazujejo, da je uprav sedaj čas, da se pridruži Rusiji ter si zagotovi Bukovino. „Echo“ pa piše nevoljno: „Kolikokrat še bomo morali zavojevati Bukovino, da bo Rumunija slišala.“

Za sedaj se nam od rumunske strani ni treba še ničesar bati.

### Na Irskem.

Na Irskem so dne 16. junija zopet izbruhnili novi nemiri in sicer, kakor pravijo poročila iz Kodanja in Amsterdamu, radi prestrogih in pregostih obsodb voditeljev zadnjega upora. Najhuje je vstaja buknila na dan v Dublinu, kjer so Sinfenoveci napadli jetnišnico in kaznjence izpustili na prosto. Ves železniški in deloma tudi poštni ter brzojavni promet je ustavljen.

Med vlado, irskimi nacionalisti in ulstrskimi protestanti se vrše pogajanja radi homerule. Dočim bi Irci, vlada in zmerni Ulstrei bili zadovoljni s predlogom, da se vpelje homerule in se izločijo samo protestantovski okraji v Ulstru iz te predloge, se radikalni Ulstrei protiviijo predlogu in tako še menda Irci sedaj ne pridejo do zaželenih upravne samostojnosti.

### Volitev v Ameriki.

Izvolitev Wilsona je baje zasigurana, ker so se vsi volilni odbori demokratične stranke izjavili za

njegovo kandidaturo. Wilson je na nekem volilnem shodu izjavil, da bo njegova politika prejkoslej nasprotna Nemčiji. Republikanski kandidat Hughes pa je izjavil, da bo v slučaju izvolitve varoval strogo nepristranost.

### Amerika in Mehika.

Med Združenimi državami Severne Amerike in Mehiko je prišlo do resnega spora. Mehikanski general Carranza je poslal Ameriki noto, v kateri zahteva, da morajo ameriške čete, ki stojijo na mehiških tleh, takoj zapustiti Mehiko. Wilson pa je v imenu ameriške vlade odgovoril, da tega ne more storiti. Amerika baje ne namerava zasesti mehiškega ozemlja, ampak samo napraviti ob mehiško-ameriški meji mir in red. Carranza pa s tem odgovorom ni zadovoljen in tako bo skoro gotovo prišlo do resnega spora. Amerika mobilizira vojaštvo in vojno mornarico. Mehikanci že obkoljujejo čete ameriškega generala Perschinga, ki stoji na mehiških tleh. Pri kraju Carrig (ob meji Združenih držav) je prišlo dne 20. junija do večjega krvavega spopada. Amerikanci so imeli, kakor zatrjuje poročilo iz Vašingtona, 20 mrtvih in ranjenih, Mehikanci pa so jim vjeli 17 mož. Na mehiškanski strani pa znašajo izgube 40 mož. Pa del je tudi mehiškanski general Gomez.

### Japonci na Kitajskem.

Po Juansikajevi smrti so se za Kitajsko pričeli drugi časi. Japonci, ki že od nekdanj hočejo spraviti pod svoj vpliv, bi se radi sedaj, ko Kitajska nima resnega gospodarja, za stalno ustalili na Kitajskem. In že dohajajo vesti, da je Japonska poslala na Kitajsko in sicer v Peking in v severni del Kitajske svoje vojaštvo. Japonci sicer zatrjujejo, da so poslali svoje vojaštvo na Kitajsko, da varujejo mir in red, a gotovo se Japonci ne bodo dali zopet pregnati iz zasedenega ozemlja.

### V 6 mescih sklenjen mir?

Londoni listi priobčujejo izjave odličnih angleških vodilnih mož, ki so se izrekli, da bo sklenjen v šestih mescih mir in sicer ne glede in popolnoma neodvisno od vojaških dogodkov.

### Novo italijansko ministrstvo.

Salandra je šel, Boselli je prišel. Mož je star 78 let. Tudi ko je bil še mlajši, ko so bile njegove duševne in telesne moči še čile, ni veljal kot kakšna posebna luč. Sedaj ga je bolj starost nego zmožnost posadila na stol ministrskega predsednika.

Okoli sebe je zbral Boselli 18 ministrov. Nekatera ministrstva je razdelil, da je lahko lažnim parlamentarcem, ki so se silili k jaslim, ponudil portfelje, za druge je ustvaril nova ministrstva brez portfelja. Le eno ministrstvo je opustil previdni Boselli: ministrstvo za neodrešence, kakor Salandra, tako se tudi Barzilai ni povrnil v novo ministrstvo, oba sta se pač ministrski pogreznila v prejšnjo brezpomembnost nazaj.

Ministrstvo 19 mož, kojim načeluje duševno in telesno izrabljen človek, je zelo okoren aparat, za to novo ministrstvo ne bo reprezentiralo posebno velike moči in ednosti na Italijanskem. Zastopane so vse stranke, razen stranke čistih socialistov, ki se zbirajo okoli lista „Avanti.“ Giolitijevci sicer niso sprejeli ministrskih portfeljev, pač pa mesta državnih podtajnikov. Tudi katoliška parlamentarna skupina je zastopana po finančnem ministru Meda. Vatikanški organi odločno povdarjajo, da Meda v ministrstvu ne zastopa katoliških organizacij, ampak le sebo in svoje politične prijatelje.

Glavno besedo v ministrstvu bodo imeli zunanji minister Sonnino, ki ga je Boselli na željo entente prevzel iz prejšnjega tudi v svoje ministrstvo, reformiran socialist Bisolatti, ki je pravi gospodar rimskih pouličnjakov in vojni hujskač ter profesor Orlando, ki je bil že v Salandrovem ministrstvu justični minister in je tudi sedaj obdržal ta portfelj. Bisolattiju je javnost nadela naslov vojni nadzornik, kar sam razlaga v tem smislu, da bo posredoval za popolno sporazumljenje med vojnim vodstvom, vojnim ministrom in ministrskim predsednikom.

Giolitti izjavlja v laških časnikih, da se še vedno ne namerava aktivno udeleževati političnega življenja. Vse vesti o njegovem bivanju v Rimu, konferiranju s kraljem, niso bile resnične. Giolittijevo zatiranje nam je znamenje, da se še italijanska javnost vedno ni toliko streznila, da bi se moglo v Italiji začeti s pametno politiko.

Prvo vprašanje, ki bo delalo Bosellijevem ministrstvu težave, je vojna napoved Nemčiji. V ministrstvu sedijo možje, ki so vedno zahtevali popolne jasnosti z Nemčijo, drugi zopet, ki so si hoteli Nemčijo držati ob strani za vse slučajnosti.

## Mlačev s parno mlatilnico.

Iz deželne kmetijske šole v St. Juriju ob južni žel. se nam piše:

Kmetijska šola je naročila lani parno mlatilnico z elevatorjem vred, ki snopje omlati, zrnje očisti in sortira ter tudi spravlja slamo kar na svoje mesto. Zakaj so se ti stroji nabavili? Samo za mlačev žita na zavodu gotovo ne! Za le 8 ha polja, na katerem se pridelujejo večinoma krmske rastline, žito pa le na 3 ha, se to gotovo ne izplača. Stroji stanejo okoli K 10.000, torej bi prišlo samo obresti in amortizacijskega deleža čez 17 K na 100 kg zrnja. — Mar so se nabavili ti stroji za spekulacijske namene? To bi bila za zasebnega podjetnika primerna smer, ne pa za zavod, ki si stavi naloge, delati za splošno korist. — Pravi namen je vtemeljen v stremljenju, pomagati kmetovalcem iz zagate vsled pomajnkanka delavnih moči, kakor sploh tudi malemu posestniku omogočiti deležnost koristi popolnejših strojev.

Ali so se kmetovalci te naprave dovolj posluževali? Stroji so se postavili v 5 občinah in 11 krajih. Namlatilo se je vsega skupaj 665 q zrnja. Največ se je namlatilo na dan v 10 urah 58 q pšenice. Manjšim posestnikom, pri katerih je vsled dovažanja večja zamuda, se je namlatilo povprečno 4,5 q na uro. Vsega skupaj se je delalo lani 146 ur. Stroški obrata so znašali 719 K in ostal je le prebitek 610,95 K. Ta prebitek zadostuje komaj za obresti, nikakor pa ne za amortizacijo. Računalo se je po 2 K od 100 kg čistega žita. Stroški obrata so pa znašali povprečno le 66 v od 100 kg.

Zakaj je pa bil gmoten uspeh tako nepovoljen? Vzrok temu je preslabo izkoriščanje strojev od strani kmetovalcev. Da bi se še enkrat toliko namlatilo, bi bil uspeh tudi po 1.50 K za 100 kg že popolnoma dovoljen. Pri še močnejšem izkoriščanju bi se zamoglo namlatiti še mnogo ceneje, n. pr. po 1 K 100 kg. Sicer 2 K za mlačev 100 kg žita ni mnogo, ko stane to s cepci ali ročnimi mlatilnicami precej več. Kje je pa še zamudno dolgotrajno čiščenje? In če tudi isto opravilo le domače ženske, ali nimajo te drugega in važnejšega dela čez glavo?

Razumni kmetje naj bi se torej resnejše oprijeli te nardbe. Ko bi bilo več mlačev v posameznih krajih, toliko cenejša bi bila. Obratni stroški in stroški amortizacije in obresti ostanejo skoro vedno enaki, če je več ali manj dela. Ti se morajo na vsak način pokriti. Zelo bremenijo tudi precej visoki prevozni stroški in izguba časa za prevažanje in prestavljanje. Za le malo žita se s tem mlačev preveč podraži in zna priti tudi čez 2 K od 100 kg. Da ni preveč sicer nevtemeljenih predsodkov, bi bilo povsod dovolj dela in korist večja. Smešna je trditev, da ta stroj zrnje preveč ven meče, ko se po celodnevni —

do 58 q zrnja — mlačvi niti kura ne nazoblje. Sicer se pa tudi razsipano zrnje, če bi ga bilo res toliko, vendar lahko skupaj zgrabi. Še smešnejša je trditev, da postane zrnje v stroju snetljivo in v smešnosti še stopnjuje mnogo enakih.

Izgovor, da je pretežko do strojev dovažati snopje in odvažati slamo, ni merodajen. Časa se prihrani v nekolikih urah za več dni. Stroj meče slamo že kar sam na voz; kaj torej stori, če se par ur zamudi za dovoz in odvoz. Se-ve pa, da je večja ugodnost za istega, ki ima toliko žita, da se izplača postaviti stroje na njegov dom. Za male množine ali na pre slabih potih se pa to ne izplača.

Ker je treba s časom prav razpolagati in delo primerno razdeliti ter skrbeti, da se prevozni stroški boljše izkoriščajo, je potrebno, da se že v kratkem zgledajo oni, ki bi radi na ta način mlatili, in sicer pisмено ali ustmeno pri ravnateljstvu deželne kmet. šole v St. Juriju ob juž. žel. Mogoče bi tudi podružnice c. kr. Kmetijske družbe z ozirom na splošno korist te priglasitve sprejemale in ravnateljstvo pravčasno obvestile. Posebno se bodo vpoštevali kmetovalci okrajev Celje, Šmarje in Vranksko.

## Tisza o Poljaki.

V seji ogrskega državnega zbora dne 14. junija je grof Andrassy (kakor smo poročali v „Straži“ z dne 16. junija) govoril o poljskem vprašanju in je izjavil, da obžaluje, da avstrijski državniki o poljskem vprašanju molčijo, dočim se je nemški državni kancelar že izjavil o tem. Tisza je odgovoril še v isti seji, da je tudi nemški kancelar izjavil, da se bo poljsko vprašanje rešilo samo v sporazumu z monarhijo. Želi si, da bi vlada lahko kmalu podala izjavo tudi o podrobnostih poljskega vprašanja. Sedaj lahko samo to izjavi, da vprašanje osvoboditve Poljske napolnjuje z veseljem vse odločujoče činitelje monarhije. Zagotavlja, da se bodo vsi merodajni faktorji potrudili, da se kar najbolj ustreže željam in eksistenčnim potrebam poljskega naroda.

Kakor se dne 18. junija poroča iz Dunaja, je načelnik Poljskega kluba, vitez Bilinski, brzojavil ogrskemu ministrskemu predsedniku, da je njegova uradna izjava glede poljskega vprašanja v stanu pri poljskem narodu vzbuditi čustvo pomirjenja in zadovoljstva. Poljski narod, ki se že poldrugo stoletje bori za svojo državno in narodno svobodo, se bo po srečobetajoči zmagi osrednjih sil vedno zavedal ne samo svojih zahtev, ampak tudi svoje neomajne zvestobe do slavne vladarske rodovine in svojih velikih političnih dolžnosti proti monarhiji na zunaj in znotraj in nič manj tudi svoje naloge skupnega sodelovanja z narodi monarhije, posebno z zgodovinsko prijateljskim ogrskim narodom. Kot načelnik državnoborskega „Poljskega kluba“ in vrhovnega narodnega odbora prosim Vašo ekscelenco, da za svojo osebo in za druge merodajne faktorje monarhije sprejmete pristržno globoko zahvalo.

## Zmaga ali smrt.

Francoski senator Beranger piše v pariškem listu „Paris midi“:

Napočila je ura dejanja na vseh bojiščih. Bližamo se višku vojske, bližamo se zadnji evropski bitki. Nikdar poprej ni bila beseda zmaga ali smrt skupno geslo vlade in ljudstva, kakor ravno sedaj. Počujti mora vlada in ljudstvo napore in delo in armada mora dati svoje zadnje sile. Ako je bila poprej naša dolžnost, da se pripravimo, je sedaj tembolj naša dolžnost za dejanja.

Ko je prišla vrsta na 18letne fante, da morajo k prebiranju, odzval se je svoji dolžnosti tudi Štefan.

Ne bom pozabil, ko se je prišel posloviti pred odhodom na bojišče; ni bil pobit ali malodušen — a ko mi je stisnil roko v slovo, zatrepetal sta mu ustni, zamrla mu je beseda „z Bogom“ in utrnili sta se mu dve solzi po licu. Ali je morda čutil, da je bilo slovo za vedno? — S Fricem Finguštom sta si bila najboljša prijatelja, odšla sta oba istočasno kot vojaka-novince. Frica ni več od bojev v Karpatih, je-li vjet in se mogoče še vrne? Ali Štefana ne bo več, sovražna granata mu je pretrgala nit mladega, nadejpolnega življenja. On spi!

Ubogega očeta je zadela bridka usoda! Pred vojno, v posesti blage žene in treh čvrstih, pridnih sinov, je ostal na obširnem posestvu sam z dvema hčerkami. Ženo mu je neizprosna smrt izrgala lanske jesen, sin Jožef je prišel ranjen v rusko vjetništvo, sin Anton je bil lani ranjen na italijanskem bojišču in od tistega časa ga ni nihče videl, tudi vse poizvedovanje je bilo brezuspešno. — Najmlajši sin Štefan pa je položil svoje mlado življenje na žrtvenik domovine 25. dne meseca maja t. l. v boju z Lahi na gori „Kuk“ (Monte Cuco).

Očeta in hčerki naj pa tolaži zavest, da naše bivanje tukaj ne traja dolgo — da vid'no se enkrat

# Rusko bojišče.

Na našem severnem krilu ruske fronte, to je v prostoru severozahodno od Lucka, se je ruska ofenziva ustavila in s tem je ustavljeno tudi prodiranje ruske armade proti Lvovu. Naša armada, ki stoji na tem prostoru pod poveljstvom generala Linsingena, je v odločnih protinapadih Ruse užugala in je v prostoru Gorohov—Kiselin—Sokul vrgla Ruse proti vzhodu. Rusi pošiljajo v prostor pri Lucku veliko ojačenja. Ob Strypi se vršijo srditi boji severno od Bučaca v prostoru med krajema Višniövčik in Podhajec. Rusi napadajo z veliko silo. V Bukovini so Rusi na skrajnem južnem krilu prodrli že do mesta Gorahumora, ki leži 85 km zračne črte južno od Cernovic ob reki Moldava. Naše čete, ki so se umaknile iz prostora pri Cernovicah, so zasedle svoje postojanke v bukovinskih Karpatih.

### Rusko prodiranje na severu ustavljeno.

Na severnem krilu, t. j. v prostoru zahodno od Lucka in sicer med krajema Kiselin in Rožiče, so naši dne 19. junija rusko prodiranje ustavili in proti večeru tega dne prodrli celo precej nazaj proti vzhodu, tako da je bila ruska fronta v prostoru za hrbtom ogrožena. Rusi so morali vsled tega svoje prodiranje v jugozahodni smeri iz Lucka proti Gorohovu (severozahodno od Brodja) ustaviti. Ob Styru med Kolkijem in Sokulom so se vršili izredno krvavi boji.

Tudi dne 20. junija so naše čete v Voliniji pridobile na prostoru, odbile pri Gruziatynu velike ruske napade, vjele čez 1000 Rusov in dosegle, da Rusi niso mogli napredovati dalje proti zahodu.

### Rusi prekoračili reko Seret.

Naše uradno poročilo z dne 20. junija pravi: „V Bukovini je sovražnik v boju z našimi zadnjimi stražami prekoračil reko Seret.“

Reka Seret izvira v izhodnem delu Karpatov, in teče kakih 25 km južno od Cernovic v južnoizhodni smeri skozi Bukovino ter pri mestu Seret prestopi na rumunsko zemljo. Kje so Rusi prekoračili Seret, se ne poroča. A če pogledamo na zemljevid, vidimo, da se je to zgodilo skoro gotovo južnovzhodno od Cernovic. Rusi so se najbrž tudi polastili železnice, ki vodi iz Bukovine na Sedmograško.

### Rusom se njih namen ni posrečil.

Svicaški polkovnik Stegemann piše, da so Rusi na nekaterih delih fronte sicer vdrli do 50 km daleč na avstrijsko ozemlje, a svojega namena, popolnoma predreti našo črto, ali pa popolnoma obkoliti dele naše armade, niso dosegli.

### Ruska uradna poročila.

Dne 17. junija: Nadaljujejo se boji armad južno Polesja. Naše čete so zadale sovražniku težke izgube. O bojih v raznih odsekih so dospele naslednje podrobnosti: V okolišu zapadno in jugozapadno Lucka je naša konjenica še nadalje zasledovala sovražnika. V več za nas ugodnih bojih severozapadno Kremjenca so naše hrabre divizije generala Saharovega po srđitem boju z energičnim sunkom vrgle sovražnika iz njegovih utrjenih postojank med Kozinom in Tarnovsko, jugovzhodno Kozina. Eden naših mladih polkov pod vodstvom polkovnika Tatarovega je po silovitem boju vdrl čez potok, kjer je segala voda do brade. Ena stotnija je zašla na zelo globoko mesto in se je vtopila. Hrabrost naših vojakov je poglala sovražnika v beg. Zajeli smo dva topa, veliko strojnih pušk in tisoče patron ter ogromne zaloge bodičaste žice. Naša pehota, mogočno podpirana po ar-

— v svetem raju tam — nad zvezdami!

V Podovi. 19. dne meseca rožnika 1916.

V. J.

V spomin Ludoviku Belec od Šmarjete ob Pesnici.

Posestnik Karl Belec pri Sv. Marjeti je dobil pred kratkim tužno vest o smrti svojega dragega sina Ludovika na laškem bojišču. Iz krasnega pisma, katerega je pisal poveljnik stotnije očetu padlega junaka, prinašamo teh par vrstice: „Ne vzamite si izgube Vašega pridnega sinu preboleče k sreči! Padel je od granate zadet v najzvestejšem izpolnjevanju dolžnosti za naš ljubljani dom, za našega ljubega in starega cesarja. Ludovik leži pokopan blizu mesta Arsiero v posameznem grobu, ki je lepo okrašen; in križ na njem daje znancem glas o njegovih junaških činih.“ K tej bridki izgubi izrekamo domači rodbini globoko sožalje: Tebi Ludovik pa:

Tam za laškim gričem,  
Tam na tuji grudi  
Grob naj mir Ti nudi!

M. V.

## LISTEK.

### Dva sveža grobova.

V spomin mojemu nekdanjemu učencu Štefanu Mlakar, padlemu na italijanskem bojišču.

Kakor bi bilo sedaj, se mi zdi, da vidim v klopi med učenci sedeti belo-rudečeličnega fantiča, kako — ne da bi trenil — visi s pogledom na mojih ustih, da bi ne preslišal kake besede.

Bil je vedno vzoren učenec. Šad njegove pridnosti v šoli se je kazal poslej v njegovem vedenju in v spretnosti s peresom; znal je opisovati tako živo, stvarno — pisave in sloga bi se ne mogel sramovati tudi srednješolski učenec.

Ko so se razredčile vrste mož-delavcev in so oblasti zapovedale, kako da se naj vse sile napno, da se vse polje obdela, ni tožil: „Mi smo uboge pare, ki naj trpimo in delamo!“ Bil je ponosen, češ: „Jaz sem gospod svoje volje, delam, kar hočem! Vem, da je delo mojih rok blagoslov božji, ki mi prinaša sad.“ Sin imovite hiše ni se povzdigoval nad druge, nobeno delo mu ni bilo preslabo.

tileriji, se je s srditim naskokom polastila Rostoškega gozda, 10 km južno Novo-Počajevega. Zaradi ju-naskih napadov čef generala Čerbačevega so Avstrijci včeraj zapustili svoje postojanke v okolišju Hajvoronke in Grislovodov, 8,5 km južnovzhodno Hajvoronke. Na zapadnem bregu Strype, severozapadno Bučaca, se nadaljuje boj z Avstriji in nemškimi pomožnimi četami. Sovražni letalec je metal bombe na Tarnopol.

Ob Dvini in dalje proti jugu proti Polesju artilerijski in pehotni ogenj. Naša artilerija je včeraj silovito obstreljevala sovražne postojanke v okolišju Dvinskega. Sovražni napadni poizkusi proti nekaterim našim odsekom so se popolnoma izjalovili v našem ognju.

Dne 18. junija: Na fronti armade generala Brusilova je bil sovražni odpor srdit in je napravil na nekaterih mestih protinapade, katere so pa naše čete uspešno odbile. V boju na nož smo dosegli na raznih mestih vspehov. Včeraj popoldne so čete generala Lešickija zavzele na levem bregu reke Frut obmostje pri Černovicah. Po hudem boju pri prenoči čez reko Prut, čegar most je sovražnik razstrelil, smo zavzeli Černovice. Naše čete zasledujejo sovražnika, ki se boreč umika v Karpate. Ko smo zavzeli obmostje pri Černovicah, smo vjeli več kakor 1000 sovražnih vojakov in vplenili v mestu topove. Čete generala Kaledina so odbile srdite sovražne protinapade in so pri tem vjele več nemških vojakov, ki so bili pritegnjeni z francoske meje.

V okolici vasi Codomicze ob reki Styr se vrše hudi boji. V dolgih vlakih spravljamo v notranjost vjete nemške in avstrijske častnike. Dosedaj je došlo 70 vjetih častnikov in 2000 mož ter 8 strojnih pušk. Nemci so ljuto napadli vas Svidniki na severnem bregu reke Stohod, katero vas so zavzele naše čete. Kljub ognju iz oklopnega vlaka smo odbili sovražne napade. Več sto kozakov pod poveljstvom polkovnika Smirnova je dvakrat napadlo sovražnika in sicer v bok v trenutkih, ko se je pripravljala na napad. Vjeta sta bila dva nemška častnika in večje število vojakov, vpljenjenih je bilo 5 strojnih pušk, veliko število nemških vojakov pa ubitih. Zopet drugi nemški vojakji so v neredu zbežali.

V teku bojev so čete generala Kalidina v dobi od 5. do 17. junija vjele 1509 častnikov, 10 polkovnih zdravnikov, 70.000 vojakov, vplenile 83 topov, 26 novih strojnih pušk in veliko množino vojnega gradiva. Na desnem bregu reke Strype severno od Bučaca je napravil sovražnik napad, toda naš osredotočen ogenj ga je vrgel nazaj v jarke. Na severu gozdnatega ozemlja na bojni črti pri Dvinsku so se vršili na raznih mestih hudi artilerijski boji. Naša artilerija je povzročila sovražniku v jarkih, pri obrambnih delih in v postojankah pri Dvinsku in južnozahodno Naročeva veliko škodo.

Petrograd, 19. junija.

Na fronti armade generala Brusilova je skušal sovražnik s protinapadi zadrževati naše prodiranje proti Lvovu. V okolici vasi Rogovicy, 6 km južnovzhodno od vasi Lokači in 45 km zahodno od Lucka, 6 verst južno od velike ceste Luck—Vladimirvolinsk, so napadli Avstriji v gostih vrstah naše čete, so potisnili nazaj del naše fronte ter vplenili 3 naše topove, ki so se do zadnjega trenutka krčevito branili. Došla ojačenja so pa porazila sovražnika in so vplenile eden sovražni top, dva strojni puški ter vjela 300 mož.

Na ozemlju Korytnice, 15 km južnovzhodno od mesta Lokači, južno-vzhodno od vasi Svininky, 13 km južno-vzhodno od Lokačija, je izjalovil eden naših odličnih polkov sovražni protinapad in mu prizadel izgub. Oddelek naših lahkih baterij se je ustavil nekrit ob gozdnem robu ter obstreljeval umikaločega se sovražnika. V tej borbi smo vplenili 4 strojne puške ter vjeli 100 mož in 3 častnike. Vzhodno od Gorohova, 25 km južno od Lokači, smo po hudem odporu zavzeli gozd pri vasi Borzev, 5 km vzhodno od Golohova. Vjetih je bilo pri tem 1000 mož ter zaplenjene 4 strojne puške. Pri napadih na ozemlju Niemierovska, 5 km južno-zahodno od Radzivilova, se je sovražnik posluževal metalcev ognja. Na tem ozemlju smo vjeli 1800 mož.

Naše čete, ki so zavzele Černovice, so prodirale na več mestih proti jugu ter napravljajo krepke sunke proti reki Seret. Pri zavzetju obmostja pri Černovicah so naše čete vjele, kakor se poroča, 49 častnikov ter čez 1500 mož. Vrh tega smo vplenili v bližini Černovic 10 topov. Pri zasledovanju sovražnika smo vjeli pri vasi Kurzumare, 10 km južno od Černovic, 400 mož, vplenili dva težka topova, mnogo municijskih vozov ter čez 1000 vožev za živila. Pri vasi Storozninee, 20 km južno-zahodno od Černovic, smo vjeli 2 častnika, 85 mož in vplenili 1 strojno puško. Dne 18. junija je bilo vjetih zavsem okrog 3000 mož. Na kolodvoru Stare-Čučke, 3 km severno od Černovic, smo vplenili pionirsko skladišče. Na severni strani gozdnatega ozemlja in na bojni črti sb Dvinsku se nadaljuje artilerijski boj.

Petrograd, 20. junija.

Na nekaterih delih bojne črte generala Brusilova napravljajo sovražniki hude protinapade. Po došli poročilih o bojih na ozemlju severno od vasi Godocze ob reki Styr, zahodno od vasi Kolki, so vjele naše čete tamkaj dne 17. junija 96 častnikov in 3137 mož in vplenile 17 strojnih pušk. Z našim og-

njem smo odbili sovražni napad, katerega so podpirale nemške čete v okolici vasi Voronocyn (8 km severno-vzhodno od Kisilina), 7 verst severno od velike ceste Luck—Volinsk. Po poročilih, ki so došla v zadnji uri, so naše čete v protinapadu na ozemlju Rogovicy (5 km južno-vzhodno od vasi Lokaczy) zapobile sovražnika, so vjele 16 častnikov in 1200 mož ter vplenile 8 strojnih pušk. Javlja se, da se je v tem odločilnem boju eden naših strelskih bataljonov bojeval zelo spretno. Sovražnika ni napadel le od spredaj, ampak tudi v bok. Ta bataljon, ki ga je prištevati enemu naših najslavnejših strelskih polkov, je prisilil sovražnika, da se je moral umakniti, mu je zopet odvzel tri topove, kojih izgubo smo že javili. Nek drug bataljon je vjel včeraj 300 mož in vplenil 2 strojni puški. Na ozemlju kolodvora Ohotnikovo (44 km vzhodno od kraja Sarny) smo prisilili nemško letalo, da se je moralo spustiti na tla. Vjeta sta bila vodja in opazovalec. Na ozemlju Hajvoronko in Višnioveryk severno od Bučaca je sovražni odpor srdit. Na skrajnem levem krilu se umika sovražnik v polnem neredu, hudo zasledovan od naših čet. Zasedli smo vasi Zadova (33 km zahodno od Černovic), Storozince in Hliboko (22 km južno od Černovic) ob reki Seret.

Na bojni črti ob reki Dvinsk hudo obstreljuje mo še tudi nadalje sovražna utrjena mesta. Severno od Spiagle (vzhodno od Višnieva) je skušal sovražnik priti do naših strelskih jarkov. V našem ognju je moral zopet nazaj.

#### Rusi slave hrabrost naših vojakov.

„Ruskoje Slovo“ piše: Dan, ki mu ni bilo še enakega, ostane dan pri Demidovki. Kraj leži približno 30 verst zahodno od Dubna; avstrijske čete so ga močno zasedle in izrabile vsako postojanko obrambe. Rusko topništvo je streljalo z najtežjimi in z najmanjšimi topovi na Dubno. Približno 8 ur je trajalo, preden so padle zadnje razvaline; pehota je nato prodirala z nastavljenimi bajoneti proti vasi. Ko je prišla že blizu razvalin vasi, je dobila strašen ogenj strojnih pušk iz središča in z obeh kril; trenutek se je ustavilo rusko napredovanje, nihče ni namreč pričakoval, da se more nahajati v takih razvalinah še posadka. Nastop od strani je šele pregnal hrabrega sovražnika, ki se je umaknil v gozde pri Dubnu, kateri so zelo zamočvirjeni in so stali veliko krvi. Ruski armadni list pravi, da do zdaj ruski vspehi v popolnem obsegu zadovoljujejo. Generalisimus Brusilov že hlopi v kratkem visok red; njegov generalni štab so v zadnjih treh tednih izredno pomnožili: šest visokih častnikov francoskega generalnega štaba, med njimi tudi general Pau. Sedanjo taktiko so določili v dolgotrajnih posvetih.

#### V Rusiji izumili nove granate.

Londonski list „Morningpost“ piše, da se poslužujejo Rusi v sedanji ofenzivi novih granat, katere so izumili v Rusiji. V ruskih skladiščih za municijo so nakupili ogromne množine teh nanovo izumljenih granat. Rusi pripisujejo tem granatam glavni delež sedanjih ruskih vspehov, kajti razstrelilna moč teh granat je tako ogromna, da je po kratkem obstreljevanju razdejan vsak sovražni strelski jarek.

## Italijansko bojišče.

Na italijanskem bojišču ni posebnih dogodkov. Naši še vedno držijo svojo črto Asiago—Arsiero—Pozina, dasiravno Italijani redno ponavljajo svoje srdite napade na naše nove postojanke, posebno severno od Asiaga. Manjši sovražni napadi so se vršili zadnji čas tudi na vzhodno-tirolski, koroški in primorski fronti, a so bili povsod odbiti. Novo ministrstvo, katero je sestavil 78letni Boselli, je sestavljeno skoro iz vseh strank, a kljub temu, kakor je razvidno iz javnega mnenja v Italiji, ne bo uživalo posebnega ugleda.

#### Italijani proti koroško-tirolski meji.

Svicarski listi poročajo, da se je Cadorna zadnji čas silno trudil, da bi zopet zavzel postojanke na črti Asiago—Arsiero, katere so mu Avstriji ugrabili, a se je prepričal, da je to nemogoče. Avstriji so svoje nove postojanke na visokih gorah oborožili z težkimi topovi. Cadorna se je radi tega odločil, da bo pričel z ofenzivo na južnem koncu Doberdobske planote. Ko mu tudi ta načrt ni vspel, se je pripravil za ofenzivo proti koroški in vzhodno-tirolski fronti. Zadnji čas se res vršijo napadi italijanskih čet na tem prostoru, a o kakih bojih, ki bi res zaslužili ime ofenziva, ni čuti.

#### Gardna brigada Sardegna na visoki planoti Asiaga.

„Kölnische Zeitung“ poroča: Kako važni so bili boji na visoki planoti Asiaga, se vidi iz tega, da je italijansko armadno vodstvo postavilo na planoto svoj najboljši vojaški material, gardno brigado Sardegna. V mirnih časih je štabirana brigada v li-

mu in Turinu, kralj je imejitelj rimskega polka. Brigađa ima ljudi pod 30 let stare, visoke 176 cm, to so izbrani najkrepkejši in najlepši moške celega kraljevstva. Zlasti častniki so se borili do skrajnosti. Neki mladi poročnik, katerega moštvo se je bilo že vdalo, se je vkopal ob neki postojanki z boka in streljal z revolverjem, dokler niso njegovega zavetja razbila kopita pušk in je bil ubit. Moštvo se ni vedlo prav hrabro. Sedaj šteje ta gardna brigada k večjemu še en bataljon.

## Francosko bojišče.

Pred Verdunom nič novega. Angleži napovedujejo svojo ofenzivo v Flandriji.

#### Angleška ofenziva v Flandriji?

Iz Belgije se poroča, da se v Flandriji vršijo velika premikanja čet. Domneva se, da bodo Angleži pričeli z ofenzivo. Francoske čete, ki so stale v Flandriji, so že spravili pred Verdun, ker baje hočejo Angleži na zahodnem krilu francoskega bojišča sami izvajevati vspeh proti Nemcem. Tudi pred Solunom nameravajo Angleži pričeti z ofenzivo.

## V Albaniji.

Severno od Valone in sicer ob spodnji Vojuzi, so bili Italijani pri kraju Feras vsled ognja naše artilerije prisiljeni izprazniti tamošnje obmostje. Naši so nato razrušili italijanske obrambne naprave in so vplenili obilo bojnega gradiva. Nekateri listi poročajo, da namerava italijanska vlada zahtevati od Grčije prosti prehod italijanskih čet iz Albanije skozi Epir proti Solunu. Italijani hočejo na ta način podpirati četverosporazumova podvzetja pred Solunom.

## Pred Solunom.

Bolgarsko uradno poročilo z dne 20. junija pravi, da se položaj na macedonski fronti ni spremenil. Manjši artilerijski boji se vršijo v dolini reke Črne, južno ok Dojrana in pri Gevgjeliju. Dne 18. junija so Bolgari južno od Belasice-Planine razpršili sovražne konjeniške oddelke.

General Sarraill baje namerava pričeti v kratkem z veliko ofenzivo.

## Politične vesti.

Politično zborovanje v Gleisdorfu sta dne 21. t. m. priredila poslanca dr. Steinwender in Einspinner. Zborovanja se je udeležil tudi okrajni glavar Czetsch von Lindenwald in šolski nadzornik Kanizan. Vsi so glasovali za ustanovitev skupne delovne stranke.

Politično društvo štajerskih nemških učiteljev je imelo dne 17. t. m. v Gradcu občni zbor. Predsednikom se je izvolil graški strokovni učitelj Roman Herz. Iz Slovenskega Štajerja je v odboru samo F. Porsche, učitelj v Celju. Gospodje so se bavili tudi s tem, da postavijo temelje za novo uredbo države in za izjemno stališče nemške manjšine v Avstriji. Kot prvi temelj smatrajo uvedbo državnega jezika, koji bi naj bil vzet iz manjšine avstrijskih narodov, torej nemški. Ljudske in meščanske šole se naj podržavijo, ravno tako tudi vsa vprašanja glede učiteljske izobrazbe, šolskega nadzorstva, šolske uprave kakor tudi učiteljskih plač itd. Društvo imenuje svoje predloge „velikopotezne.“

Zader izven nevarnosti. Vse vladne oblasti se bodo tle dni zopet vrnile v Zader. Podružnica avstro-ogrske banke v Zadru se je že preselila iz Knina tje nazaj.

## Tedenske novice.

Nadvojvoda Evgen-ulica v Celovcu. Mestni odbor celovski je sklenil prekrstiti Benediktinski trg v Nadvojvoda Evgen-trg. Nadvojvoda Evgen je privolil, da se imenuje po njem kaka ulica v Celovcu, toda naj se ne prekrsti Benediktinski trg, „ker si je starodavni in častivredni benediktinski red pridobil velike zasluge in je torej Benediktinski trg historičnega pomena.“

Imenovanje. Državni in deželni poslanec dr. i. Benkovič je imenovan za nadporočnika-avditorja.

Po smrti odlikovan učitelj. Kadet Franc Cater, učitelj na Gomilskem, ki je padel na bojišču, je bil po smrti odlikovan s srebrno hrabrostno kolajno II. razreda.

Težko ranjen je bil na italijanskem bojišču poročnik Josip Herguth, učitelj v Šmartnem ob Paki na

Stajerskem. Ranjenec leži v bolnišnici avstrijskega Rudečega križa Rudolfinenhaua na Dunaju.

† **Praporščak Franc Pelel**, maturant mariborske gimnazije leta 1914, odlikovan s srebrno hrabrostno svetinjo, je padel dne 6. junija na laški fronti v Italiji. Malo pred smrtjo je še z veseljem poročal g. notarju v Kozjem, kako so naši ugrabili 28 cm laški top, ga obrnili in streljali na bežeče Lahe. Pristavil je še, da je pripravljen na smrt, veseli ga pa neskončno, da zmagamo mi Slovenci Lahe. Bodi blagemu in vrlému slovenskemu mladeniču ohranjen trajen spomin!

Kako naj občine proslavijo svoje junake. Iz St. Ilja v Slov. gor. se nam poroča: Dve tukajšnji občini sta na mestniški odlok glede proslave padlih sklenili zaprositi cerkveno predstojništvo, da isto ob končani vojski dovoli, da se sme v cerkveni zid v St. Ilju vzdati spominska plošča vseh tistih občanov, ki so padli v sedanjí krvavi vojski. Seveda bi imela vsaka občina sama za se eno ploščo. Ob enem pa se bo v občinski pisarni priredila zlata spominska knjiga, vsebujoča imena vseh mož in mladeničev, ki so bili tekom te vojske vpoklicani v vojaško službo, so žrtvovali svoje življenje za domovino, bili odlikovani, so prišli v vietništvo ali pa se pogrešajo. Spominske plošče v cerkvenem zidu domače cerkve in zlata spominska knjiga v občinskem uradu bo še pozni rodovom dokaz o žrtvah, ki jih je naš narod doprinesel v tej vojski.

**Iz poštne službe.** Poštni komisar in vodja vojne poštne urada v Mariboru dr. Alojzij Gregorič je premeščen v Sarajevo.

**Nov jedilni list** bo tudi v Avstriji upeljan s 1. julijem. Vsebovati bo smel samo dve meseni jedi. Ob brezmesenih dneh se tudi divjačina in perutnina ne bo smela ponujati.

**Radi praznika** je izšla današnja štev. „Straže“ samo na štirih straneh.

## Gospodarske novice.

**Občni zbor „Gospodarske zveze“ v Ljubljani.** Predsednik dr. Krek je na občnem zboru te veletrgovske organizacije poročal, da je imela preteklo leto 70 milijonov kron prometa. Čisti dobiček je znašal 132.832 K, rezervni zaklad 77.378 K, posebni rezervni zaklad 17.544 K. Dr. Krek je zaključil svoje poročilo z besedami: Pri Gospodarski zvezi danes ni niti ena postavka dvomljiva, vse so trdne, in Gospodarska zveza stoji na trdni podlagi in v zdravem, krepkem razvoju.

**Javna slovenska trgovska šola v Trstu.** Naučno ministrstvo je podelilo zasebni dvorazredni slovenski trgovski šoli v Trstu pravico javnosti.

**Vžigalice Družbe sv. Cirila in Metoda za Istro.** Hrvaški listi priobčujejo: Mesca julija 1915 je izvedelo ravnateljstvo Družbe sv. Cirila in Metoda za Istro v Onatiji privatnim potom, da ne sme trditi „Aolo“ niti izdelovati niti razpečevati družbinih vžigalic pod znano etiketo. Dne 17. avgusta 1915 se je obrnilo ravnateljstvo družbe na imenovano tvrdko in prosilo za obvestilo in za prepis dotične prepovedi. Tvrdka je odgovorila, da nima pismene prepovedi, ampak da se ji je prepoved sporočila ustmeno pri c. kr. policijskem ravnateljstvu na Dunaju dne 2. junija 1915 in da se je o tem sestavil zapisnik. Vzrok te prepovedi da je ruska (belo-modro-rudeča), oziroma srbska (rudeče-modro-bela) trobojnica. Kakor hitro je prejelo ravnateljstvo ta odgovor, je pisalo c. kr. policijskemu ravnateljstvu na Dunaju, da ni mogoče, da bi se ta prepoved izdala glede Družbe sv. Cirila in Metoda za Istro, da je to stvar tvrdka „Aolo“ slabo razumela, ker so barve, ki se nahajajo na družbenih etiketah, hrvatske narodne barve, ne pa ruske ali srbske. Nato se je Družba obrnila na ministrskega predsednika grofa Stürgkha in ga prosila, naj to prepoved odpravi, ter zopet dovoli etiketo s hrvatsko trobojnico, pod katero prelivajo v Hrvati svojo kri za dinastijo in monarhijo. Na to se je Družbi sporočilo, da vžigalice z etiketami, ki jih ima v prometu Družba sv. Cirila in Metoda za Istro, ne spajajo pod to prepoved. Družba je imela vsled te prepovedi občutno škodo; letno ji prinašajo vžigalice nad 25.000 K. — Ista zadeva je z vžigalicami „Slovenske Straže.“ Upajmo, da bo tudi ta zadeva tako rešena.

**Sienkiewiczovo pismo poljskim časnikařem.** Društvo poljskih časnikařev je čestitalo Sienkiewiczu o priliki 70letnice v posebni spomenici. Pisec trilogije je odgovoril s sledečim pismom: „Velečeni in dragi kolegi! Danes sem prejel Vašo za me laskavo spomenico o priliki moje 70letnice s čestitkami k mojemu pisateljskemu in narodnemu delovanju. Blagovolite sprejeti za to izraze moje najsrčnejše hvaležnosti in zahvale. Vaša prijateljska čustva in Vaše priznanje so mi največja nagrada za moje dolgoletno delo, katero je bilo samo del celokupnega dela, začrtanega in proizvajanega potom literature in časopisa v korist domovine in naroda. Zahvaljujem se Vam kot kolega kolegom in kot tovariš izpod istega prapora. Na Vaše čestitke bodi odgovor moja iskrena želja, da bi kot vojaki „vojskujoče se cerkve Poljske“ mogli čimprej dočakati njen zadnji zmagoslavni pohod.“

**Zbirka slovenskih povesti.** Izšel je peti zvezek te zbirke, ki jo izdaja naš najboljši poznavalec slovenske slovstvene zgodovine prof. J. Grafenauer. Ce-

na za zvezek je zelo nizka, 60 vinarjev. Dobiva se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani. Peti zvezek prinaša F. S. Finžgarja povestico „Študent naj bo“ in črtico „Naš vsakdanji kruh.“ V vsakem zvezku se nahajajo spisi enega edinega pisatelja. Dosedaj so objavljeni spisi po zvezkih: Josipa Ogrineca, Frana Erjavca, Jaklič-Jurčiča, Ks. Meška in sedaj Finžgarja. Izdajatelj podaja pri vsakem zvezku uvodoma življenjepis in oceno slovstvenega delovanja pisateljevega, kar vrednost vsake knjige zelo povzdigne. Toplo priporočamo!

**Poduk ljudstva o gospodarskih razmerah po vojni.** Dalmatinski deželni šolski svet je razposlal na učitelje in učiteljice okrožnico, v kateri jih pozivlja, naj zbero ljudstvo svojega delokroga v šoli ter mu razložijo gospodarske razmere po vojni. Ljudstvo je treba poučiti, da ne zapravlja denarja, dobljenega za rekvirirano žival in razne predmete, ker bo po vojni zopet treba denarja za nabavo živine itd. S podporo, ki jo dobivajo ženske, naj si ne kupujejo nakitja, marveč naj hranijo denar za potrebne reči.

**Kavine karte.** Da se zagotovi prebivalstvu uporaba kave ter da se cene za kavo ne pretiravajo, je izšla nova ministrska naredba, ki določa, da so vse zaloge kave v državi zasežene; notranje ministrstvo bo določilo posebno osrednjico, ki bo urejevala uporabo kave in cene za kavo. Država bo odstopila tej osrednjici svojo nekdanjo nakupljeno kavo, ki se bo na drobno prodajala 1 kg za 8 K. Ta cena bo tudi veljala za drugo kavo in sicer od časa, ki se bo določil. Osrednjica bo kavine zaloge odkazala trem zvezem, katerim morajo pristopiti vsi veletržci, s sedežem Dunaj, Praga, Trst. Zveze bodo razdelile kavo svojim članom, ki bodo oskrbovali s kavo prodajalce na drobno. Da se po možnosti štedi s kavinimi zalogami, se vpeljejo kartice za kavo, slično kakor krušne, sladkorne in druge karte. Delež kave, ki pride na posameznika, bo izpočetka bolj skromen, bo se pa pozneje povečal, ko bodo razmere drugačne.

**Oddaja živine.** Nakupovalci živine, ki po običnih kupujejo živino za graški živinoprometni zavod, se navadno z živinorejcem tudi pogodijo glede cene. Pri tem se nakupovalci držijo danjih jim navodil in svojih predpisov. Nakupovalec napiše na pogodbo, ki sta jo sklenila nakupovalec in prodajalec, ceno za kupljeno živinčico za 100 kg žive teže. Prodajalec je prepričan, da bo dobil obljubljeno ceno tudi izplačano. A temu skoro v nobenem slučaju ni tako. Živinorejci iz mariborske okolice nam n. pr. poročajo, da je prevzemna komisija v torek, dne 20. junija, na Pesnici pri mnogih komadih nakupljene živine ceno znižala in sicer tako, da je bila razlika med ceno, za katero je nakupovalec živino nakupil in med ceno, katero je dobil prodajalec izplačano, 10 do 30 v pri 1 kg, t. j. nižja od prvotno določene cene. Čemu to nepotrebno razburjanje? Mnogi so si že vnaprej zračunali, koliko bi naj dobili za živino in kako so ti-le potem razočarani, ko dobijo n. pr. pri paru volov kar po nekaj sto kron manj! Naj se v bodoče raje **naravnost reče prodajalcu**, da se bo cena določila še le po prevzemni komisiji. In postopanje vojaških gonjačev pri prevzemanju živine bi tudi bilo lahko drugačno. Na Pesnici se je n. pr. prisililo prodajalce, da so morali kupiti nove vrvi za privezovanje živine. Ako je imel kdo tudi močno staro vrv seboj, moral je tam od vrvarja kupiti novo, komad za K 1.20 do 1.60. Ali ni dovolj, da se odtegne 5% od skupne žive teže, da mora prodajalec cel dan čakati na denar (na Pesnici so namreč začeli izplačevati še le ob 47. uri zvečer), imeti nepotrebne izdatke za cel dan in se mu še ne izplača po ceni, za katero se je pogodil? Zakaj še nove težkoče od vojaških gonjačev? Prosimo merodajne kroge, naj te kmečke pritožbe na pristojnem mestu predložijo, da se jih v prihodnje vendar odpravi.

**Plovba po Dravi zopet dovoljena.** Plovba po Dravi nad Falo je zopet dovoljena pod sledečimi pogoji: Dolžina posameznega splava ne sme znašati več kakor 24 m. Nekoliko nad jezo pri Fali in sicer na levem bregu je določeno mesto, kjer se mora vsak splav ustaviti in nanj stopi uslužbenec elektrarne, ki bo kazal pot splavu na nevarnem mestu pri falskem jezu. Brez večjega vodnika-uslužbenca elektrarne ne sme pluti nobeden splav na nevarnem mestu pri Fali. Spodaj pod jezo in sicer na levem bregu Drave je zopet določeno mesto, kjer se mora vsak splav ustaviti za toliko časa, da zapusti splav vodnik-uslužbenec elektrarne.

**Sadite orehova drevesca.** Popraševanje po orehovem lesu postaja vedno večje in cene za orehov les in jedra za postale tako visoke, kakor še nikoli prej. Orehov les se uporablja za puškina kopita in za pohištvo in se drago plačuje. V mnogih naših slovenskih krajih, ki imajo ugodno lego, bi se naj nasadilo jeseni veliko orehovih drevesc.

**Naročevanje samo pondeljke „Straže“.** Kdor hoče imeti „Stražo“ samo v pondeljek, si isto kakor dozdej lahko naroči posebej. Naročnina se pošlje po poštni nakaznici na naslov: Upravištvo Pondeljke „Straže“ v Mariboru. Ob strani naj napiše, ali je **nov ali star naročnik**, da ne bo pomot. Sama Pondeljka „Straža“ stane za celo leto **K 3'20**; za pol leta **K 1'60**; za četrto leta **90 vin**.

**Genjenim naročnikom, ki kljub opominu še niso poravnali zaostale naročnine, ter si lista še niso plačali naprej, naznanjamo, da smo jim z današnjo številko list ustavili.**

## Dopisi.

**Maribor.** Sprejem učencev na mariborski državni gimnaziji se bo vršil dne 2. julija ob 10. uri dopoldne; sprejemni izpit pa naslednji dan dne 3. julija. Gimnazija se nahaja sedaj na Elizabetni cesti št. 19. — Na cesarja Franca Jožefa I. jubilejnem učiteljskem solskih sester v Mariboru bo vpisovanje za I. letnik šolskega leta 1916/17 v četrtek, dne 6. julija od 8. do 2. ure dopoldne. Sprejemni izpit se začne istega dne ob 2. popoldne.

**Maribor.** Polkovni zdravnik dr. Karol Ipaviec v rezervni bolnišnici št. 2 v Mariboru in zdravnik dr. Hugo Busbach v rezervni bolnišnici št. 3 v Mariboru sta odlikovana z zlatim zaslužnim križcem s krono na traku hrabrostne kolajne.

**Studenci pri Mariboru.** Na italijanskem bojišču je padel praporščak Rudolf Haleker, sin tukajšnjega nadučitelja H. Haleker.

**Sv. Peter** pri Radgoni. Dne 6. junija smo položili k zadnjemu počitku spoštovanega moža Lovrenca Zemljčiča. N. p. v m.!

**Celje.** Dne 13. maja 1916 smo pokopali na mirovniku celjske okolice v najširših krogih znanega, povsod spoštovanega veterana-nadučitelja v pok. g. Janeza Zdolšek. Akoravno je bilo vreme zelo neugodno, vendar je spremljevala velika množica občinstva pokojnega k zadnjemu počitku. Imenovani vzgojitelj mladine je bil rojen dne 28. maja 1882 v St. Juriju ob juž. žel. Po izšolanju na nekdanji preparandiji v Celju je služboval preblagi rajni kot podučitelj in učitelj na Vranskem, v Zalecu in veliko let kot nadučitelj v Novicerkvi. Po milosti Njih Veličanstva je bil posavljen za svoje velikoletno delovanje v prid šolske mladine dne 10. oktobra 1888 s srebrnim križcem za zasluge s krono; pozneje je dobil tudi častno kolajno za zvesto 40letno službovanje povodom v-pokojenja dne 4. junija 1891. Rajni Zdolšek je stanoval kot vpokojenec v Gaberjih v lastni hiši. Dokler je še bil zdrav in kljub visoki starosti izvanredno krepak na duši in na telesu do letošnje Velike noči je hodil starček krepkih nog vsak dan pri vsakem vremenu zjutraj ob 7. uri k sv. maši v farno cerkev v Celje, kjer sta s svojim zvestim prijateljem, sedaj 90 let starim vpokojenim nadučiteljem g. Zupanekom po končani sv. daritvi razpravljala domov grede o nekdanjih boljših časih. V svojem vedenju je bil gospod Zdolšek jako ljubezniv in odkritosrčen. Njegova gostoljubnost je bila izvanredna. Bil je nedolžno šaljiv in se je veselil srečne starosti. Vsak, kateri ga je poznal in prišel z njim v dotiko, se je čudil njegovemu živemu spominu, iz katerega je črpal dogodke minulih dobrih let. Njegova pobožnost je bila neomahljiva in trda kot skala; zaupal je v božjo milost prav v krščanskem duhu, kateri je preveval njegovo dolgo življenje celih 84 let. Edina njegova hčerka — žena se je že pred veliko let preselila v večnost — stregla je mu prav v otroški ljubezni do zadnjega izdih-ljeja. Dragi Janez! Zapustil si nas in previdnost božja Ti je sedaj odločila zaslužno plačilo za Tvoje lepo, vzorno življenje. Tvoj spomin ostane pri nas, dokler se enkrat za vedno spet vidimo nad zvezdami.

**Celje.** Vpisovanje v I. razred c. kr. samostojnih gimnazijskih razredov z nemškim in slovenskim učnim jezikom v Celju se bo vršilo dne 28. junija t. l. od 9.—10. ure dopoldne v zbornici gorej imenovanih razredov. Po vpisovanju se začne takoj izpraševanje za sprejem.

**Slovenska trgovska šola za dečke in deklice v Ljubljani** s pravico javnosti razglasa sprejemno n-znanilo: V pripravljani razred dvorazredne trgovske šole za dečke se sprejemajo učenci, ki so stari najmanj 13 let in so dovršili vsaj štiri razrede ljudske šole. V I. trgovski letnik se pa sprejemajo učenci, ki so stari vsaj 14 let in ki napravijo posebno sprejemno skušnjo. Brez sprejemne skušnje se sprejemajo v I. letnik le učenci, ki so z vsaj zadostnim uspehom dovršili 4. razred kake srednje ali meščanske šole. Odhodno spričevalo šole upravičuje do dveletne aktivno vojaške službe in nadomešča triletno učno dobo v trgovini. V I. trgovski letnik dvorazredne trgovske šole za deklice se sprejemajo učenke, ki so stare najmanj 14 let in ki so dovršile ali 8. razr. ljudske ali 3. razred meščanske ali 4. razred kake srednje šole. Pripravljalnega razreda na dekliškem oddelku ni. Vpisovanje nanovo vstopajočih se bo vršilo v sredo, dne 28. junija 1916, od 10. do 12. ure dopoldne. Pri sprejemu imajo prednost sinovi in hčere trgovcev in obrtnikov. K vpisu naj pridejo učenci, oziroma učenke, v spremstvu starišev ali njih namestnikov ter naj prinese s seboj krstni list, zadnje šolsko izpričevalo in 15 K vpisnine ter prispevka učilom. — Ravnateljstvo.